

Kunnskapsdepartementet
Universitets- og høyskoleavdelingen
postmottak@kd.dep.no

Levanger 15.04.2011

Høringsuttalelse fra Studentsamskipnaden i Nord-Trøndelag vedr. endringer i studentsamskipnadslovgivningen

Studentsamskipnadenes økonomiske stilling

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 19.01.2011 vedrørende høring om endringer i studentsamskipnadslovgivningen. Studentsamskipnaden i Nord-Trøndelag (SiNoT) gir med dette sin høringsuttalelse til disse endringene.

De endringene som foreslås i studentsamskipnadslovgivningen, kommer delvis som en følge av en gjennomgang av økonomisk status i studentsamskipnadene foretatt av revisjonsselskapet BDO på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet i 2009. I denne rapporten konkluderte revisjonsselskapet som følger i sin oppsummering:

”Vår vurdering er at økonomistyringen i flere av samskipnadene har vært for svak. Gjennomgangen viser at den økonomiske stillingen er svært variabel mellom samskipnadene. Noen av samskipnadene har gått og går med betydelige tap, og det er satset, og satses fremdeles, på risikofylte aktiviteter i flere av samskipnadene.”

Til tross for denne konklusjonen finner vi det riktig å påpeke at ordningen med studentsamskipnader historisk sett har vist seg å være robust gjennom flere 10-år. Også BDO-rapporten, der det er gjort analyser på bakgrunn av 2008-regnskapet, viser at det generelle inntrykket er at studentsamskipnadene har en tilfredsstillende økonomisk stilling. Når det gjelder soliditet målt i form av egenkapitalens andel av totalkapitalen (rapportens side 21) viser den at 20 av 25 studentsamskipnader (80%) har en egenkapitalgrad som er akseptabel eller bedre. Dersom vi ser på likviditets-situasjonen (rapportens side 20) viser den at 24 av 25 studentsamskipnader (96%) har en likviditetsgrad som er akseptabel eller bedre. Her har hele 20 studentsamskipnader (80%) en likviditetsgrad som karakteriseres som meget god. Gjennomsnittlig har studentsamskipnadene en vesentlig høyere likviditetsgrad enn tilsvarende tall for alle landets aksjeselskaper (1,87 pr 31.12.2009).

Innledningsvis er det verdt å nevne at SiNoT har en forhistorie med økonomiske problemer, der SiNoT hadde en situasjon i 2004 med tapt egenkapital. I etterkant er det greit å se at styret i denne situasjonen var i stand til å ta nødvendige grep for å komme i en posisjon med sunn økonomisk drift og stilling. Dette arbeidet ble gjennomført innenfor rammen av den tidligere samskipnadsloven med tilhørende forskrift, og uten at departementet eller andre aktører måtte sette i verk ekstraordinære tiltak overfor samskipnad eller dens styre. Slik sett kan man konstatere at styret var i stand til å mestre situasjonen og ivaretok på en god måte det ansvaret som påligger styret. I forhold til den tapte egenkapitalen kan det her nevnes at dette kom som et resultat av at revisor krevde ekstraordinær nedskrivning av balanseførte verdier knyttet til et studenthus som SiNoT eide.

Kommentarer til de enkelte forslagene

På de enkelte punktene som er foreslått endret i lovverket rundt studentsamskipnader, har vi enkelte kommentarer, og disse er følgende:

1. Kontinuitet ved innlemming av studentboligstiftelse og heleid AS i en studentsamskipnad.

Høringssvar:

SiNoT støtter dette forslaget til endring, som vil medføre at det ikke utløses dokumentavgift ved å innlemme studentboligstiftelser i en studentsamskipnad, noe som er i tråd med tidligere initiativ fra departementet.

2. Adgangen til å tilby tjenester til andre enn studenter. Lovens § 3 tydeliggjøres med krav om at tilbud utover tjenester til andre enn studenter skal gå med overskudd og komme studentvelferden til gode.

Høringssvar:

*SiNoT har ingen sterke synspunkt på dette forslaget, men mener for så vidt at dette allerede er dekket inn i loven gjennom følgende setning i lovens § 3: "Inntekter fra denne aktiviteten skal dekke ekstraomkostningene aktiviteten innebærer, herunder en rimelig andel av felleskostnadene." SiNoT mener siste setning i dagens § 3 er en bedre forståelse av kravet til regnskapsmessig resultat i og med at regnskapsmessig overskudd er definert til også å dekke en rimelig andel av felleskostnadene. Et alternativ til den foreslåtte endringen er å spesifisere siste setning i dagens bestemmelse til følgende: "..... skal **minimum** dekke ekstraomkostningene aktiviteten innebærer,..."*

Endringen om at dette "... skal komme studentvelferden til gode" bør også være dekket inn under første ledd i dagens § 3: "En studentsamskipnad har til oppgave å ta seg av studentenes velferdsbehov ved det enkelte lærested."

3. Styrets sammensetning og størrelse, herunder maksimumsgrense på 9 styremedlemmer i en studentsamskipnad.

Høringssvar:

SiNoT støtter dette forslaget til endring.

4. Kvalifisert flertall og styreinstruks.

Høringssvar:

Dette forslaget vil utvanne studentenes flertall i styret, og "fjerne" studentsamskipnader fra regelverket i Aksjeloven, der slike avgjørelser kun krever simpelt flertall. I realiteten må dette anses som en manglende tiltro til de som er oppnevnt i et styre, og da særlig studentene som i dag sitter med et flertall. Den økonomiske stillingen generelt i studentsamskipnadene er, slik vi har redegjort for innledningsvis, ikke av en slik art at det skulle være nødvendig å fravike de demokratiske prinsipper som vi finner i styrer i bedrifter og organisasjoner ellers i samfunnslivet.

SiNoT er imidlertid klar over at studentsamskipnadens styre har en særstilling ansvarsmessig i forhold til eksempelvis et styre i et aksjeselskap som må forholde seg til en generalforsamling, som avholder møte minimum en gang pr år. I aksjeloven er det eksempelvis ved vedtektsendringer krav om at det må være 2/3 flertall i generalforsamlingen. På bakgrunn av dette vil vi kunne støtte en bestemmelse som krever 2/3 flertall på en svært begrenset type saker og at dette må være en uttømmende liste. Vårt forslag er at kravet om 2/3 flertall gjelder følgende saker:

- vedtektsendringer*
- opptak av pantelån*
- investeringer som utgjør mer enn 30 millioner i investeringssum eller 15% av sum eiendeler i balansen ved sist vedtatte årsregnskap.*

Dette siste punktet vil trolig alt overveiende gjelde investeringer i nye studentboliger, der dette også er "kontrollert" gjennom departementets behandling av søknader om statstilskudd.

SiNoT har ingen kommentarer til at en evt slik bestemmelse tas inn i samskipnadens styreinstruks.

5. Forslag om at alle samskipnader skal ha felles revisor.

Høringssvar:

Dette virker noe byråkratisk å etablere et krav om at alle studentsamskipnadene skal ha felles revisor. Det vil ganske sikkert bety at et av de nasjonale revisjonsselskapene får dette oppdraget, noe som vi frykter vil bety økte revisjonskostnader for små og mellomstore samskipnader.

I tillegg er det verdt å påpeke at Riksrevisjonen allerede i dag har en rolle som et felles "revisjonsorgan" for studentsamskipnadene, der disse fra og med 2010 også er pålagt å sende inn styreprotokoller til Riksrevisjonen.

Departementet skriver i sitt forslag til lovendring at "...revisor spiller en sentral rolle i tilsynsordningen, og departementets erfaringer viser at ikke alle revisorer har løst denne oppgaven like godt". Det er Finanstilsynet som fører tilsyn med revisorer og revisjonsselskap som har sitt virke i Norge, og dermed er tilsynsansvarlig i forhold til faglig kvalitet. Dersom man mener at revisorer har opptrådt kritikkverdig i sin utførelse av revisjonsoppdraget, er dette tilsynet riktig instans for å ta opp dette. Det er også viktig å være klar over at risikoen for feil også vil være til stede med bruk av de større revisjonsselskapene. Her kan det være verdt å nevne at større revisjonsselskaper har vært sentrale i flere av de store finansskandalene det siste 10-året. Enron-saken bidro

sogar til at et av de største, Arthur Andersen, måtte melde opphør. Her hjemme har søkelyset blant annet vært rettet mot BDO, som var revisor for flere selskap i Johs Lunde-gruppen, som nylig gikk konkurs med fare for betydelige tap for kreditorer.

En mulig måte å bedre kommunikasjonen med revisor er å nedfelle i loven at det i enkelte tilfeller kan pålegges revisor å informere departementet. Dette vil kunne tenkes løst gjennom en tilsvarende bestemmelse som vi finner i Stiftelseslovens § 44, første ledd. I likhet med styret i en studentsamskipnad har heller ikke styret i en stiftelse en generalforsamling eller årsmøte å forholde seg til. Dersom denne bestemmelsen omskrives til "Samskipnadsverdenen" og Kunnskapsdepartementet som tilsynsorgan, vil følgende ordlyd kunne foreslås:

"Revisors plikter

Kunnskapsdepartementet kan kreve at revisor gjør nærmere rede for bestemte angitte forhold i studentsamskipnaden. Kopi av revisors brev med påpekninger som nevnt i revisorloven § 5-2 fjerde ledd skal fortløpende sendes til Kunnskapsdepartementet."

Dette siste punktet vil være spesielt viktig når det gjelder brev der revisor kommer med påpekninger i forhold til styrets oppgaver og ansvar.

6. Departementets adgang til å avsette hele eller deler av samskipnadens styre i situasjoner hvor en studentsamskipnad driver uforsvarlig.

Høringssvar:

For SiNoT vil en slik bestemmelse i praksis være uproblematisk. Rent prinsipielt er det imidlertid betenkelig at departementet skal ta på seg en eierrolle som det å avsette et styre vil være. SiNoT mener det bør avklares om dette indirekte vil kunne gi departementet et økonomisk ansvar for evt feilbeslutninger i samskipnadene i og med at bestemmelse også åpner for at departementet kan nedsette et interimsstyre. Det vil kunne innebære et syn om at departementet har "en hånd på rattet". Slik sett kan det medvirke til å frita styremedlemmer for det ansvaret som tradisjonelt påligger styremedlemmer, og det vil i konkrete tilfeller kunne medføre en fare for diskusjon om når departementet skulle tatt affære og slik sett evt begrenset kreditorers økonomiske tap. Summen av departementets tilsyn herunder innhenting av årsregnskap, krav om en felles revisor oppnevnt av departementet og departementets mulighet til å avsette styremedlemmer og oppnevne et midlertidig styre, kan undergrave styremedlemmenes ansvar og samskipnadenes stilling som en selvstendig juridisk enhet.

Samtidig foreslår departementet å innføre en plikt for samskipnadens styre, ansatte, utdanningsinstitusjon og styrets valgorgan til å varsle dept dersom de mener styret er i ferd med å bringe samskipnadens virksomhet i fare. Dette synes å kunne bli en relativt teoretisk bestemmelse, da det synes uklart hvilke sanksjoner som evt skal kunne innføres, dersom de nevnte personer og instanser ikke foretar en slik varslings.

Departementet har innsikt i studentsamskipnadenes økonomiske stilling gjennom deres rapportering av årsregnskapstall. I de tilfeller man finner at en studentsamskipnad befinner seg i en utsatt økonomisk stilling, bør departementet kunne be om at vedkommende studentsamskipnad møter i dialogmøtene som gjennomføres med utdanningsinstitusjonen eller i dialogmøtene med den største utdanningsinstitusjonen,

der studentsamskipnaden betjener studenter fra flere institusjoner. Dette vil kunne sikre at departementets bekymring kommer fram som informasjon til lokale aktører som utdanningsinstitusjon og lokalt studentdemokrati. Slik sett vil det kunne være et svært målrettet tiltak mot de studentsamskipnader som er i en risikoutsatt stilling, og også være viktig for å få meddelt departementets bekymring til de aktører som oppnevner styremedlemmer i studentsamskipnaden. Disse aktørene vil uansett være viktige for å kunne oppnå den evt kursendring som må til i den eller de studentsamskipnadene som er i en utsatt økonomisk stilling.

De øvrige forslagene til endringer i lovverket gjelder følgende:

- at arkivloven, lov om målbruk i offentlig tjeneste og offentlighetsloven ikke gjelder for studentsamskipnader
- krav om at alle styrets medlemmer skal ha tilstrekkelig styrekompetanse, eller få slik kompetanse gjennom opplæring
- departementet kan tinglyse en heftelse som en rådighetsskranke på studentboliger der det er gitt statstilskudd
- nærmere definisjon av studentboligstiftelse

I forhold til alle disse punktene slutter SiNoT seg til de endringer i lovverket som foreslås av departementet.

Med vennlig hilsen
Studentsamskipnaden i Nord-Trøndelag

Lars Gunnar Marken
Styreleder

